

Darba vides iekšējās uzraudzības īstenošana IeM padotības iestādēs

**Amatu, darbības veidu un darba vietu sarakstu sastādīšana,
kur nodarbinātie ir pakļauti īpašiem riskiem un kaitīgiem darba
vides riska faktoriem.**

Piemēri.

metodiskie ieteikumi

**Iekšlietu ministrijas veselības un sporta centrs
Darba vides nodaļa**

**2016
Rīga**

Darba vides iekšējās uzraudzības īstenošana ir pasākumu kopums, kas vērsts uz drošas un veselībai nekaitīga darba vides izveidi.

Veselības un sporta centra Darba vides nodaļa sagatavoja metodiskos ieteikumus ar mērķi ikdienas pielietošanai darba vides iekšējā uzraudzībā Iekšlietu ministrijas padotības iestādēs. Materiāls satur nodarbināto sarakstu piemērus, t.sk. pastāvošo darba vides riska faktoru norādes, IeM padotības iestāžu dažādiem darbības veidiem un amatiem, kurās iespējama kaitīgo faktoru iedarbība.

Viens no uzdevumiem praktiskā darbībā darba vides uzlabošanai Iekšlietu ministrijas padotības iestādēs ir regulāri veikt iestādes darba vides iekšējas uzraudzības dokumentu pārskatīšanu, t.sk.:

- **sastādīt (aktualizēt) amatu, darbības veidu un darba vietu sarakstus, kur nodarbinātie ir pakļauti īpašiem riskiem un kaitīgiem darba vides riska faktoriem, pamatojoties uz darba vides riska novērtēšanas rezultātiem un darba vietu pārbaudē iegūto informāciju – ikgadēji;**
- **nosūtīt informāciju personāla vadības daļai obligāto veselības pārbaužu norīkojumu sagatavošanai ar mērķi norādīt kaitīgos faktorus konkrētai personai - ikgadēji;**
- **nosūtīt nodarbinātos uz periodiskām obligātām veselības pārbaudēm;**
- **nodrošināt kontroli par obligāto veselības pārbaužu savlaicīgu veikšanu;**
- **minētos pasākumus paredzēt un iekļaut iestādes darba vides iekšējas uzraudzības plānā;**
- **darba vietu pārbaužu, riska faktoru novērtēšanas dokumentus un nodarbināto sarakstus jāglabā trīs gadus;**
- **veikto mērījumu testēšanas rezultātus jāglabā 45 gadus un pēc tam jānodod arhīvā.**

Sarakstu sastādīšana ir jāpiemēro atbilstoši savam iestādēm.

Detalizētāku informāciju vai konsultācijas var saņemt VSC DVN.

Amatu, darbības veidu un darba vietu sarakstu sastādīšanu reqlamentē :

✓ Darba aizsardzības likums

3.pants. Likuma piemērošanas joma

Likums piemērojams visās nodarbinātības jomās, ja citos likumos nav noteikts citādi.

7.pants. Darba vides iekšējā uzraudzība

(2) Darba devējs dokumentē darba vides riska novērtēšanas rezultātus un sastāda to personu vai profesiju (amatu) vai darba vietu sarakstu, kurās:

- 1) nodarbināto veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides faktori;
- 2) nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi;
- 3) nodarbinātie veic darbu, kas saistīts ar īpašu risku.

✓ MK 02.10.2007.g. noteikumi Nr.660 Darba vides iekšējās uzraudzības kārtība

II. Darba vides iekšējās uzraudzības plānošana

11. Darba devējs ne retāk kā reizi gadā plāno darba vides iekšējo uzraudzību, lemjot par darba aizsardzības jautājumu organizēšanu uzņēmumā, darba aizsardzībai nepieciešamajiem resursiem, atbildīgajām personām un citiem ar darba vides iekšējo uzraudzību saistītajiem jautājumiem.

13. Darba vides iekšējās uzraudzības plānošanu darba devējs paredz un iekļauj saimnieciskās darbības plānošanā.

✓ MK 21.11.2006.g.noteikumi Nr.970 Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un amatpersonu amata kandidātiem nepieciešamo veselības stāvokli un psiholoģiskajām īpašībām un veselības stāvokļa psiholoģisko īpašību pārbaudes kārtību

II. Veselības stāvokļa un psiholoģisko īpašību vispārējā pārbaude

3. Lai izvērtētu kandidāta vai amatpersonas veselības stāvokļa atbilstību dienestam, attiecīgā iestāde sagatavo nosūtījumu (divos eksemplāros) - aizpilda kandidāta/amatpersonas veselības pārbaudes lapas (1.pielikums) I daļu "Nosūtījums uz Iekšlietu ministrijas Centrālo medicīniskās ekspertīzes komisiju".

11. Papildu izmeklējumu apjomu atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas reqlamentē veselības pārbaūžu veikšanu darbam, kurā ir veselībai kaitīgi vides faktori, vai darbam īpašos apstākļos, nosaka komisija, ņemot vērā kandidāta/amatpersonas veselības pārbaudes lapas I. daļas 5.1.apakšpunktā norādīto informāciju (šis nosacījums neattiecas uz attiecīgu kategoriju lidmašīnu un helikopteru vadīšanu - šajos gadījumos apskates atbilstoši nozari reqlamentējošajiem normatīvajiem aktiem veic sertificēti Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (ICAO) ārsti).

IV. Amatspersonas veselības stāvokļa pārbaude

27. Amatspersonu nosūta uz šādām veselības pārbaudēm:

27.3. ārpuskārtas veselības pārbaude:

27.3.1. pamatojoties uz iestādes lēmumu par pārbaudes nepieciešamību, arī tad, ja amatpersonai būtiski mainās dienesta apstākļi uz tādiem, kuros noteiktas augstākas veselības stāvokļa un psiholoģisko īpašību prasības;

27.3.2. pēc amatpersonas pieprasījuma, ja ir pamats domāt, ka amatpersonas dienesta pienākumu izpilde kaitīgi ietekmē amatpersonas veselību.

1.pielikums

Ministru kabineta

2006.gada 21.novembra noteikumiem Nr.970

Kandidāta / amatpersonas veselības pārbaudes lapa

I. Nosūtījums uz Iekšlietu ministrijas Centrālo medicīniskās ekspertīzes komisiju

5.Papildu informācija :

5.1. amatpersonu ietekme veselības kaitīgie faktori / darbā ir īpaši apstākļi (atbilstoši normatīviem aktiem par obligāto veselības pārbaudzi veikšanas kārtību), norāda darba stāžu attiecīgajā amatā

✓ **MK 06.11.2006.g. noteikumi Nr.908** **Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība**

I. Vispārīgie jautājumi

5. Valsts darba inspekcija pēc arodveselības un arodslimību ārsta (turpmāk – arodslimību ārsts) pieprasījuma veic pārbaudi tās personas darba vietā, kurai ir vai, iespējams, ir arodslimība, un norāda iespējamās darba vides kaitīgos faktorus un darba apstākļus, izņemot šo noteikumu 16.² punktā minēto gadījumu, kad darba vietu pārbauda attiecīgais darba aizsardzības speciālists.

11. Iesniedzot ārstu komisijā vai centra ārstu komisijā ... , persona pievieno paskaidrojumu, norādot pie attiecīgā darba devēja nostrādāto laiku, veicamos darba pienākumus, kaitīgos darba vides faktorus un darba apstākļus.

III. Darba vietas higiēniskais raksturojums

15. Lai būtu iespējams izvērtēt kaitīgo darba vides faktoru ietekmi uz personu un noteikt arodslimības diagnozi, arodslimību ārsts, ja nepieciešams, nosūta Valsts darba inspekcijai rakstisku pieprasījumu (2.pielikums) sagatavot darba vietas higiēnisko raksturojumu.

16. Darba vietas higiēnisko raksturojumu var pieprasīt šādos gadījumos:

16.1. nodarbinātajam atklātas arodslimības pazīmes - veselības traucējumi, kurus izraisa noteikti darba vides faktori;

16.² Ja darba vietas higiēniskais raksturojums pieprasīts par Iekšlietu ministrijas vai Aizsardzības ministrijas sistēmā esošu darba vietu, kurā saistībā ar valsts noslēpuma objekta statusu ir ierobežota piekļuve, Valsts darba inspekcija nosūta pieprasījumu sastādīt darba vietas higiēnisko raksturojumu attiecīgi Iekšlietu ministrijai vai Aizsardzības ministrijai, un darba vietas higiēnisko raksturojumu sastāda darba aizsardzības speciālists, kurš ir atbildīgs par darba aizsardzības prasību ievērošanu konkrētajā darba vietā.

Darba vietas higiēniska raksturojuma pieprasījums

Kaitīgie faktori un darba stāžs to ietekmē

Darba vietas higiēniskais raksturojums

2.Kaitīgais faktors saskaņā

7.Darba vides riska novērtējums un riska faktoru mērījumi dinamikā

✓ **MK 01.03.2016.g. noteikumi Nr. 116**
Kārtība, kādā izmeklē un uzskaita nelaimes gadījumus darbā, kas notikuši ar
Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes
amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm

Akts Nr. _____
par nelaimes gadījumu darbā, kas noticis ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādes vai
Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālo dienesta pakāpi

18. Nelaimes gadījuma cēloņi (darba vides riska faktori)

✓ **MK 25.08.2009.g. noteikumi Nr.950**
Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība

4. Noteikumi neattiecas uz nelaimes gadījumiem, kas notikuši:

4.1. ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm;

6. Nelaimes gadījumu izmeklēšana attiecas uz šo noteikumu 5.punktā minētajiem nelaimes gadījumiem, kas notikuši ar cietušo:

6.6. ja, cietušajam pildot darba pienākumus, vienreizēja (ne vairāk kā vienas darba maiņas laikā) darba vides riska faktoru iedarbība uz organismu izraisījusi akūtu slimību vai hroniskas slimības saasināšanos ;

APSTIPRINU:

_____ vārds uzvārds
 _____ struktūrvienības vadītājs/komandieris
 _____ .gada _____

Struktūrvienības (nosaukums) nodarbināto un amatu saraksts, kurās nodarbināto veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides riska faktori

Darba aizsardzības likums 7.(2) pants
 MK 02.10.2007.g. noteikumi nr.660 Darba vides iekšējās uzraudzības kārtība”
 MK 15.06.2006.g.noteikumi Nr.970 „Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un amatpersonu amata kandidātiem nepieciešamo veselības stāvokli un psiholoģiskajām īpašībām un veselības stāvokļa psiholoģisko īpašību pārbaudes kārtību”
 MK 10.03.2009.g. noteikumi Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”

**1.Amatu un darba vietu saraksts,
 kurās nodarbinātie ir pakļauti īpašam riskam**

Struktūrvienība, darba vieta	Amats vārds, uzvārds	Īpaši riski Īpaši apstākļi	LR normatīvie akti	Iekšējie normatīvie akti (VUGD, VP, VRS u.cc.)
1	2	3	4	5
Piem.: VUGD RRP XX. daļa adrese	<u>Daļas komandieris</u> <u>Vada komandieris</u> <u>Ugunsdzēsējs</u> <u>-glābējs</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.	1.Amatpersona ar speciālajām dienesta pakāpēm - dienests VUGD	DA likums 7.pants 2. daļa p.2., p.3. Noteikumi nr.660 p.33.3.	Piem. VUGD 17.11.2011 iekšējie noteikumi Nr. INA-30 „Darba aizsardzības sistēma Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā un Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžā”
		2.Darbs augstumā (t.sk. > 5,0 m attāluma no grunts)	Noteikumi nr.219 2.pielikums p.1., p.2., p.5.	
		3.Darbi, kurus veicot nepieciešams lietot gāzmaskas	Noteikumi nr.219 2.pielikums p.10.	
	<u>Ugunsdzēsējs</u> <u>-glābējs</u> <u>-autovadītājs</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.	1.Amatpersona ar speciālajām dienesta pakāpēm - dienests VUGD	DA likums 7.pants 2. daļa p.2., p.3. Noteikumi nr.660 p.33.3.	Piem. VUGD RRP 16.10.2012 rīkojums Nr.1073 „Par darba vides iekšējo uzraudzību XX. daļā”
		2.Iekārtu, kas paredzētas cilvēku pacelšanai augstāk kā 1,5 m virs zemes, apkalpošana (ugunsdzēsības auto pacelāji)	Noteikumi nr.219 2.pielikums p.3.	

1	2	3	4	5
<i>Piem.: VUGD TDP Remontu nodaļa adrese</i>	<u><i>Vecākais speciālists - bīstamo iekārtu sektors</i></u> <i>1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.</i>	<i>1.Darbs augstumā (t.sk. > 5,0 m attāluma no grunts)</i>	<i>Noteikumi nr.219 2.pielikums p.1., p.2., p.5.</i>	
		<i>2.Iekārtu, kas paredzētas cilvēku pacelšanai augstāk kā 1,5 m virs zemes, apkalpošana (ugunsdzēsības auto pacelāji)</i>	<i>Noteikumi nr.219 2.pielikums p.3.</i>	
<i>Piem.: VP KrP Ekspertīž u biroja Ieroču un trasoloģi sko ekspertīž u nodaļa adrese</i>	<u><i>Vecākais eksperts</i></u> <i>1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.</i>	<i>Spridzināšanas darbi, arī pirotehnikas spridzināšanas darbi</i>	<i>Noteikumi nr.219 2.pielikums p.9.</i>	<i>Piem. VP 12.06.2013 pavēle Nr.1951 "Par darba vides faktoru vispārīgu noteikšanu un novērtēšanu" 4.pielikums</i>

Sastādīja:

2.Amatu un darba vietu saraksts, kurās nodarbinātā veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides riska faktori

Struktūr vienība, darba vieta	Amats vārds, uzvārds	Veselībai kaitīgie darba vides faktori	Noteikumu nr.219 1.pielikuma punkti	Iekšējie normatīvie akti		
1	2	3	4	5		
Piem.: VRS struktūr vienība adrese Piem.: VUGD struktūr vienība adrese Piem.: VP struktūr vienība adrese	<u>Vecākais speciālists</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt. <u>Speciālists</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.	Nakts darbs	p.5.1.	Piem. VRS 18.02.2014 pavēle Nr.205 „Par darba aizsardzību Valsts robežsardzē” Piem. VUGD 17.11.2011 iekšējie noteikumi Nr. INA-30 „Darba aizsardzības sistēma Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā un Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžā” Piem. VUGD RRP 16.10.2012 rīkojums Nr.1073 „Par darba vides iekšējo uzraudzību XX. daļā” Piem. VP RRP 24.03.2010 pavēle Nr. 381 „Par darba aizsardzības vispārīgiem jautājumiem VP Rīgas reģiona pārvaldes struktūrvienībās”		
		Paaugstināta atbildība	p.5.2.			
		Fiziskās pārslodzes	p.4.9.			
		Paaugstināts redzes sasprindzinājums – darbs ar datoru	p.4.11.			
		Bioloģiskie aģenti	p.3.2.			
		Nejonizējošs starojums	p.4.2.3.			
		Troksnis	p.4.5.			
		Vibrācijas	p.4.7.1. p.4.7.2.			
		Intensīvs siltuma izstarojums, ja darbs saistīts ar atrašanos tiešā siltuma izstarojuma ietekmē	p.4.4.5.			
		Ķīmiskas vielas, produkti, reaģenti: Ciāna savienojumi Oglekļa oksīds Ūdeņraža peroksīds Slāpekļi un tā neorganiskie savienojumi Hloru saturošie maisījumi Alkoholi, glikoli Sēru saturošie savienojumi Amonjaks Nitrosavienojumi Aromātiskie amīni Aldehīdi un ketoni -formaldehīds -acetons	p.1.3. p.1.4.4. p.1.5.3. p.1.4.1. p.1.2.3. p.1.9. p.1.1.19. p.1.4.1. p.1.6.6. p.1.6.6.2. p.1.11. p.1.11.1 p.1.11.2.			
		Piem.: VP RRP ----- nodaļa adrese	<u>Uzskaites grupas speciālists</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.		Paaugstināts redzes sasprindzinājums – darbs ar datoru	p. 4.11.
					Atrašanās piespiedu pozā ilgāk kā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums	p.4.9.2.
					Psihoemocionāla pārslodze	p.5.3.
Piem.: VUGD TDP Logistikas nodaļa adrese	<u>Automobiļa vadītājs</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.	Rokas plaukstas vibrācija	p.4.7.1.			
		Visa ķermeņa vibrācija	p.4.7.2.			
		Fiziskās pārslodzes	p.4.9.			
		Psihoemocionāla pārslodze	p.5.3.			
		Nakts darbs	p.5.1.			
		Nejonizējošs starojums (motorollas)	p.4.2.3.			
		Bioloģiskie aģenti	p.3.2			

1	2	3	4	5
Piem.: VUGD RRP XX. daļa adrese	<u>Speciālists – (zemūdens ūdenslīdzēju darbs)</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.	Atmosfēras spiediena izmaiņas: Paaugstināts atmosfēras spiediens darbā, kas saistīts ar ieniršanu zem ūdens	p.4.3.1. p.4.3.2.	
		Smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana	p.4.9.1.	
Piem.: VP KrP Ekspertīžu biroja ----- nodaļa adrese	<u>Vecākais eksperts</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt. <u>Vecākais speciālists</u> 1.vārds, uzvārds 2.vārds, uzvārds utt.	Paaugstināts redzes sasprindzinājums – darbs ar datoru	p.4.11.	Piem. VP 12.06.2013 pavēle Nr.1951 "Par darba vides faktoru vispārīgu noteikšanu un novērtēšanu" 4.pielikums
		Atrašanās piespiedu pozā ilgāk kā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums	p.4.9.2.	
		Paaugstināta atbildība	p.5.2.	
		Nejonizējošs starojums	p.4.2.3.	
		Troksnis	p.4.5.	
		Mākslīgais optiskais starojums - infrasarkanais starojums	p.4.2.1.	
		Ķīmiskas vielas, produkti, reaģenti: Benzols Aromatiskās rindas nitrosavienojumi Metanols Butanoli, etanols, propanoli, pentanoli (amilalkoholi) Ūdensraža peroksīds Fenols Etiķskābe Heksāns Cinka savienojumi Jods Selēnskābe Sudraba nitrāts Varš un tā savienojumi (vara sulfāts) Bārijs un tā savienojumi Svins, tā neorganiskie un organiskie savienojumi, tai skaitā tetraetilsvins Amonjaks Ozons Hidroksīds (kālija, nātrijs)	p.1.6.2.1. p.1.6.6.3 p.1.9.1. p.1.9.2. p.1.5.3. p.1.8. p.1.12.1. p.1.6.1. p.1.1.6. p.1.2.4. p.1.1.18. p.1.1.16. p.1.1.22. p.1.1.4. p.1.1.20. p.1.4.1. p.1.4.3. p.1.5.2.	
		Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi	p.1.14.	
		Paaugstināts redzes sasprindzinājums - darbs ar mikroskopu, sīku detaļu saskatīšana	p.4.10.	
		Darbs, kas saistīts ar dzirdes sasprindzināšanu, kad skaņa tiek novadīta tieši ausī (audio austiņu lietošana)	p.6.1.	
		Bioloģiskie aģenti	p.3.2.,3.3	

Sastādīja:
